Vantaa

Vastaus Elina Nykyrin ja 15 muun valtuutetun aloitteeseen esteettömyyden, saavutettavuuden ja soveltavan liikunnan kehittäminen Vantaalla /PT

VD/4021/00.02.00.03/2026

PT/RÅ/SK/LM/JH/PW/HR

Elina Nykyri sekä 15 muuta valtuutettua jättivät valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Esteettömyydessä ja saavutettavuudessa on kyse perus- ja ihmisoikeuksista sekä ihmisten moninaisuuden huomioon ottamisesta julkisissa palveluissa ja rakennetun ympäristön suunnittelussa, toteuttamisessa sekä kunnossapidossa. Esteettömät ympäristöt yhdessä saavutettavien palvelujen, käytettävien välineiden ja ymmärrettävän viestinnän kanssa mahdollistavat kaikkien ihmisten täysipainoisen osallistumisen yhteiskuntaan. Vain esteetön ja saavutettava kaupunki voi olla aidosti yhdenvertainen ja tasa-arvoinen.

Osalle vantaalaisista esteetön ja saavutettava ympäristö on ehdoton edellytys sujuvalle arjelle, mutta siitä hyötyvät todellisuudessa kaikki kuntalaiset. Kuka tahansa meistä voi vammautua tai kohdata tilapäisiä toimintakyvyn rajoitteita missä elämänvaiheessa tahansa, ja viimeistään iän karttuessa tarve esteettömyydelle ja saavutettavuudelle kasvaa.
Yhteiskunnan esteettömyydestä ja saavutettavuudesta hyötyvät erityisesti vammaiset henkilöt, ikäihmiset, lapsiperheet sekä muunkieliset asukkaat eli äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvat ihmiset.

Toimintarajoitteisten asukkaiden liikkumisen ja osallisuuden edistäminen on investointi heidän terveyteensä ja hyvinvointiinsa. Mitä enemmän asukkaat liikkuvat, sitä terveempiä ja hyvinvoivempia he ovat. Tämä heijastuu suoraan myös työ- ja opiskelukykyyn. Soveltava liikunta on perustellusti nostettu yhdeksi painopisteeksi Vantaan kaupungin liikkumisohjelmassa (Vantaan liikkumisohjelma | Vantaa).

Me tämän aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki ryhtyy konkreettisiin toimenpiteisiin esteettömyyden ja saavutettavuuden parantamiseksi ja velvoittaa kaupungin toteuttamaan seuraavat toimet:

1. Julkisten tilojen esteettömyys- ja saavutettavuustietojen ja opasteiden parantaminen: Kaupungin käytössä olevien julkisten tilojen esteettömyys- ja saavutettavuustiedot (esim. tiedot hisseistä, pyörätuolirampeista, kynnyksistä, inva-wc-tiloista ja induktiosilmukoista) tulee lisätä kaupungin verkkosivuille helposti löydettävään muotoon. Samalla kaupungin käytössä olevien tilojen fyysisiä opasteita on lisättävä ja selkiytettävä. On myös edistettävä kaupungin käytössä olevien tilojen ja kaupungin palveluiden tuoksuttomuutta ja hajusteettomuutta.

2. Kielellinen saavutettavuus julkisissa tilaisuuksissa: Kaupungin järjestämät julkiset tilaisuudet tulee tulkata suomalaiselle viittomakielelle, ja tilaisuuksissa on oltava käytettävissä induktiosilmukka. Julkisten tilaisuuksien tallenteet on tekstitettävä suomeksi ja ruotsiksi (puhutun kielen mukaan) digipalvelulain mukaisesti.

3. Verkkopalveluiden ja viestinnän esteettömyys ja saavutettavuus: Kaupungin on varmistettava viestintänsä, Internet-sivujensa sekä sähköisten asiointipalveluidensa kattava digitaalinen saavutettavuus ja helppokäyttöisyys. On edistettävä selkokielistä viestintää kaupungissa.

4. Vammaispoliittisen ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toimeenpano ja seuraaminen (Julkaisu Vantaan kaupunki): Kaupungin tulee tavoitteellisesti edistää ja seurata Vantaan kaupungin vammaispoliittiseen ohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä ja tavoitteita.

5. Soveltavan liikunnan kehittäminen ja soveltavan liikunnan resurssien turvaaminen: Kaupungin pitää tavoitteellisesti edistää soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelmaan 2025–2029 kirjattuja toimenpiteitä ja tavoitteita (Soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelma 2025-2029 | Vantaa). Tarvittavasta soveltavan liikunnan resurssien lisäämisestä on neuvoteltava Vantaan kaupungin vuoden 2027 talousarviota laadittaessa.

6. Soveltavan liikunnan apuvälineiden kunnon kartoittaminen ja korjaaminen: Soveltavan liikunnan apuvälineiden kunto, toimivuus ja riittävyys on kartoitettava, ja havaittuihin epäkohtiin (kuten uimahallien rikkinäisiin suihkutuoleihin) on puututtava välittömästi korjaamalla tai uusimalla välineistö. Kaupungin on erityisesti selvitettävä soveltavan liikunnan apuvälineiden tilanne ja tarpeet kouluissa, päiväkodeissa sekä liikuntatiloissa ja -alueilla.”

Kaupunginvaltuusto 25.5.2026 § 28

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Kohta 1. Julkisten tilojen esteettömyys- ja saavutettavuustietojen ja opasteiden parantaminen

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Vantaalla on jo sekä ulko- että sisäopasteita koskeva ohjeistus, ja opasteiden suunnittelu on sisällytetty uudis- ja korjausrakentamisen suunnitteluohjeisiin. Opasteet suunnitellaan hankekohtaisesti osana rakennuksen ja pihan suunnittelua ja toteutus perustuu Vantaan yhteisiin graafisiin opasteohjeisiin ja esteettömyyteen. Ohjeiden päivityksessä on myös nimenomaisesti huomioitu ruotsinkieliset tekstit sekä Vantaan graafisen ohjeiston esteettömyyssuositukset.

Kaupungin palveluiden tietojen ylläpidosta verkkosivuilla vastaavat ao. toimialat omien palvelupisteidensä osalta. Esteettömyys- ja saavutettavuustietojen täydentämiseksi kohdekohtaiset tiedot tulisi ensin kartoittaa. Kaupungin toimitiloissa olevat induktiosilmukat on kartoitettu ja niiden toimintakunnon varmistaminen huolto- ja korjauspalveluna on käynnissä Studiotec Oy:ltä tilattuna projektina. Työt on aloitettu suurimmista kouluista ja teatterien katsomoista. Tilakohtaiset opasteet induktiosilmukoiden sijainneista lisätään huolto- ja korjaustoimien yhteydessä.

Yleisemmin olemassa olevan kiinteistökannan esteettömyyteen liittyviä asioita tulee tarkistettua kunnossapidon auditointien yhteydessä. Tekniset isännöitsijät suorittavat vastuualueidensa kohteissa rakennusten turvallisuuden ja kunnon arviointeja korjaustarpeiden määrittämiseksi ja terveellisten ja turvallisten käyttöolosuhteiden takaamiseksi. Auditoinnit suoritetaan yhdessä kohteiden esihenkilöiden kanssa. Tavoitteena on auditoida kohteet vuosittain. Auditoinneilla kerätyt tiedot ovat tallennettavissa verkkosivuilla oleviin toimipistekohtaisiin tietoihin.

Hajusteettomuutta voidaan edistää Vantaan kaupungilla kahdella tavalla: vähentämällä hajustekuormaa normaalissa toiminnassa ja toisaalta kannustamalla henkilöstöä, asiakkaita ja kuntalaisia vähentämään hajusteiden käyttöä.

Hajustekuormaa on pyritty vähentämään käyttämällä hajusteettomia tuotteita siivouksessa ja muissa toiminnoissa. Ylläpitosiivouksessa käytetään pääsääntöisesti neutraaleja puhdistusaineita, joissa ei ole vahvaa ominaistuoksua eli käytännössä hajustamattomia tuotteita.

Sisäympäristöasioiden ohjausryhmä on aikoinaan pohtinut hajusteettomuuden edistämisen keinoja ja laatinut suunnitelman hajusteiden käytön vähentämiseksi Vantaan kaupungin toimitiloissa. Käytännön toimenpiteet olisivat viestinnällisiä, mm. tarroja/kylttejä, joissa kehotetaan välttämään vahvoja hajusteita. Hajusteettomuuden suositusten lisäksi henkilöstön/asiakkaiden toimintatapojen muutosta ohjattaisiin toimialakohtaisilla kampanjoilla, johdon ja viestinnän yhteistyönä. Toimeenpanoa lykättiin koronaaikana luotujen tilojen käyttöä ja hygieniaa koskevan muun ohjeistuksen takia.

Tilojen, palvelujen ja tilaisuuksien hajusteettomuutta on mahdollista edistää kaupunkitasoisella ohjeistuksella.

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Vantaan verkkosivut lukevat rajapinnalla tiedot pääkaupunkiseudun yhteisestä esteettömyyssovelluksesta, joka on osa toimipisterekisteriä (TPR). Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esteettömyystieto tulee automaattisesti verkkosivuilla olevan toimipaikan yhteyteen, kunhan toimipaikasta vastaava on täyttänyt tiedot TPR-sovelluksessa. Esteettömyystiedot nousevat myös automaattisesti Vantaan palvelukartalle, valtion palvelutietovarantoon sekä suomi.fi-palveluun. Esteettömyyssovelluksen kysymykset eli vaadittavien tietojen runko on luotu yhdessä esteettömyyden asiantuntijoiden kanssa. Kaupunki seuraa säännöllisesti tietojen paikkansapitävyyttä ja julkaisua.

Kohta 2. Kielellinen saavutettavuus julkisissa tilaisuuksissa

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Kaupungin julkisten tilaisuuksien tallenteet tekstitetään puhutun kielen mukaisesti suomeksi ja/tai ruotsiksi. Noudatamme digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksia.
Kaupungin julkisia tilaisuuksia järjestävät kaupungin eri tahot. Järjestäjä vastaa viittomakielisen tulkkauksen järjestämisestä. Tilaisuuksien kielivalinnat tehdään tapauskohtaisesti ja resurssit huomioiden.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Tapahtumien kielellisen saavutettavuuden ratkaisut, kuten kielivalinnat ja viittomakielinen tulkkaus, arvioidaan ja toteutetaan tapauskohtaisesti tilaisuuden luonne ja käytettävissä olevat resurssit huomioiden.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Julkisiin tilaisuuksiin ja kokoontumiseen tarkoitetut kaupungin tilat on pääsääntöisesti varustettu induktiosilmukoilla.

Kohta 3. Verkkopalveluiden ja viestinnän esteettömyys ja saavutettavuus

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Kaupungin verkkosivuilla noudatetaan digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksia. Saavutettavuutta seurataan jatkuvasti Siteimprove-työkalulla, joka monitoroi sivujen suoriutumista. Saavutettavuusindeksi on

kaupungin verkkosivuilla keskimäärin yli 90. Se kertoo erinomaisesta saavutettavuudesta, joka selkeästi ylittää lain vaatimukset.

Verkkosivujen saavutettavuus noudattelee jo etuajassa EU-standardin mukaista uudempaa WCAG 2.2 -ohjeistusta, joka on vasta tulossa voimaan. Käytämme vaativampia AA-tason kriteerejä. Nykyisten sivujen saavutettavuutta on myös ajoittain auditoitu puolueettomien tutkimuslaitosten johdolla.

Verkkosivujen ominaisuuksia ja saavutettavuuden toteutumista seurataan jatkuvasti ja kehitetään esimerkiksi saavutettavien pdf:ien ja tallenteiden osalta. Standardia noudatetaan kaupungin muissa verkkopalveluissa niin laajasti kuin se on kyseisten järjestelmien kohdalla mahdollista. Järjestelmäkehityksessä otetaan huomioon saavutettavuuden vaatimukset ja saavutettavuusominaisuuksia parannetaan sitä mukaan kuin tekniset mahdollisuudet laajenevat.

Kaupunki käyttää selkokieltä laajasti viestinnässä. Selkokieli on yksi kaupungin virallisista kielistä. Selkokieltä käytetään niin kaupungin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa kuin painetuissa materiaaleissakin. Kaupunki on julkaissut selkokielen linjaukset vuonna 2025: https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan%20kaupungin%20selkokielen%20linjaukset_0.pptx . Selkokielen käytöstä on sovittu kaikilla toimialoilla.

Verkkosivuilla on oma osio selkokieliselle sisällölle, ja selkokieltä käytetään myös muissa verkkosivujen osioissa. Verkkosivuilla on juttukohtaisesti mahdollisuus tehdä myös selkokielisiä tiivistelmiä. Kaupunki järjestää useita selkokielen koulutuksia työntekijöille vuosittain. Koulutuksissa on eri teemoja, kuten selkokieliset yleistekstit, selkokieliset uutiset tai puhuttu selkokieli.

Kohta 4 Vammaispoliittisen ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toimeenpano ja seuraaminen

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Vantaan kaupungin vammaispoliittisessa ohjelmassa 2025 määriteltiin kullekin kaupungin toimialalle yksi tai useampi kehittämiskohde. Nämä samat kehittämiskohteet ovat mukana Vantaan hyvinvointisuunnitelmassa 2026–2030 vammaispoliittisina tavoitteina, joita toteutetaan koko suunnitelman voimassaolon ajan toimialoilla. Tavoitteiden toteutumista seurataan ja raportoidaan osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

Kohta 5 Soveltavan liikunnan kehittäminen ja resurssien turvaaminen

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Liikuntapalvelut edistää soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelmaan 2025–2029 kirjattuja toimenpiteitä käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Kehittämistoimenpiteiden etenemistä seurataan vuosittain yhdessä poikkihallinnollisen työryhmän kanssa sekä osana toiminnan yleistä suunnittelua ja arviointia. Mahdolliset lisäresurssitarpeet käsitellään vuosittaisen talousarviovalmistelun yhteydessä, mukaan lukien vuoden 2027 talousarvion valmistelussa.

Vantaan kaupungin soveltavan liikunnan palveluista vastaa liikunnan palvelualue. Soveltavan liikunnan kehittämisestä ja koordinoinnista vastasi pitkään yksi erityisliikunnan suunnittelija, jonka vastuulla oli myös muun muassa vapaaehtoistoiminnan koordinointi. Vuonna 2026 toimintaa vahvistettiin vakinaistamalla toinen soveltavan liikunnan työntekijä, soveltavan liikunnan koordinaattori. Samalla vapaaehtoistoiminnan koordinointivastuu siirrettiin määräaikaiselle työntekijälle. Muutosten myötä soveltavan

liikunnan palveluiden parissa työskentelee päätoimisesti kaksi työntekijää, mikä mahdollistaa aiempaa pitkäjänteisemmän kehittämistyön sekä laajemman yhteistyön eri toimijoiden kanssa.
Soveltavan liikunnan käytössä oleva käyttötalousmääräraha on vuonna 2026 noin 30 000 euroa. Määrärahalla on voitu käynnistää uusia liikuntaryhmiä sekä hankkia toiminnassa tarvittavia välineitä. Käyttötalousmäärärahan lisäksi soveltavan liikunnan palveluiden toteuttamiseen kohdistuvat kahden työntekijän henkilöstökustannukset.

Kohta 6 Soveltavan liikunnan apuvälineiden kunnon kartoittaminen ja korjaaminen

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Liikunnan palvelualueella soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelmassa vuosille 2025–2029 lainattavien liikunnan apu- ja toimintavälineiden vähäinen määrä on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Tavoitteena on lisätä soveltavan liikunnan välineiden saatavuutta sekä parantaa tietoa eri liikuntapaikoilla käytettävissä olevista apu- ja toimintavälineistä.

Liikuntapalvelut järjesti vuonna 2024 yhdessä Malikkeen kanssa Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahveja Teams-tilaisuuksina, joiden tarkoitus oli vauhdittaa liikunnan apu- ja toimintavälineiden hankintaa Vantaalla. Osana yhteistyötä järjestettiin käyttäjätarvekysely, jolla kartoitettiin liikkumisessa apuvälineittä tarvitsevien vantaalaisten tarpeita liikunnan toimintavälineille. Kyselyn tulokset ovat toimineet pohjana erilaisten välineiden hankkimiselle.

Vuosien 2025 ja 2026 aikana on hankittu liikuntapaikoille erilaisia soveltavan liikunnan apuvälineitä. Uimahalleihin on hankittu niskaa tukevia kellukkeita, ulkojäille luistelutukia ja jäähalleihin luistelukelkkoja ja kyynärnojallisia luistelutukia. Välineet ovat lainattavissa syksyn 2026 aikana. Lisäksi suurempien lainattavien välineiden, kuten maastopyörätuolien, hankintaa ja käyttöä edistetään selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia sekä toiminnan toteuttamisen edellyttämiä resursseja.

Vantaan kirjastoista voi lainata maksutta erilaisia liikunta- ja pelivälineitä, kuten sauvakävelysauvoja, lumikenkiä, kahvakuulia ja uimakortteja. Välinevalikoimaa täydennetään jatkossa muun muassa lainattavilla pyörätuolisuksilla.

Uimahalleissa on Korson uimahallia lukuun ottamatta asiakkaiden käytettävissä lainattavia suihkupyörätuoleja sekä sisäkäyttöön tarkoitettuja rollaattoreita allas- ja suihkutiloissa liikkumista varten. Myyrmäen ja Tikkurilan uimahalleissa apuvälineet sijaitsevat esteettömien saunatilojen yhteydessä. Muissa liikuntatiloissa asiakkaat käyttävät omiin tarpeisiinsa soveltuvia liikkumisen apuvälineitä. Omien apuvälineiden käyttö on sallittua kaikissa liikuntatiloissa.

Valmistelussa on verkkosivu, jolle kootaan tiedot Vantaan liikuntapaikoilla käytettävissä ja lainattavissa olevista liikunnan apu- ja toimintavälineistä. Sivuston tavoitteena on parantaa tiedon löydettävyyttä ja helpottaa asiakkaiden mahdollisuuksia hyödyntää tarjolla olevia välineitä.

Liikuntapalvelut seuraa liikuntapaikoilla käytössä olevien soveltavan liikunnan apu- ja toimintavälineiden kuntoa, käytettävyyttä ja riittävyyttä osana normaalia toimintaa. Havaitut puutteet pyritään korjaamaan tai välineet uusimaan mahdollisimman nopeasti. Apuvälineiden tarpeita arvioidaan myös osana soveltavan liikunnan kehittämistyötä ja liikuntapaikkojen esteettömyyden kehittämistä.

Koulujen ja varhaiskasvatuksen käytössä olevien apuvälineiden tilanteen arviointi kuuluu kasvatuksen ja oppimisen toimialan vastuulle. Opetukseen ja varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämien apuvälineiden hankinta, ylläpito ja riittävyyden arviointi kuuluvat kyseisen toimialan järjestämisvastuuseen.

Liikuntapalvelut tekee tarvittaessa yhteistyötä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa soveltavan liikunnan välineisiin liittyvissä kysymyksissä.

Liikuntapalvelut on hankkinut kasvatuksen ja oppimisen toimialan vammaisopetuksen käyttöön kaksi soveltavan liikunnan välinekokonaisuutta. Ne sisältävät muun muassa maastopyörätuolin, Snow Comfort -kelkan, pyörätuolisukset, luistelutuen sekä erilaisia sisäliikuntavälineitä. Välineiden tarkoituksena on mahdollistaa oppilaille yhdenvertainen osallistuminen kouluaikana tapahtuvaan liikuntaan ja liikkumiseen erilaisissa toimintaympäristöissä ympäri vuoden. Välineet on luovutettu vammaisopetuksen käyttöön, ja niiden huollosta, korjaamisesta, uusimisesta sekä mahdollisista siirroista koulusta toiseen vastaavat koulut keskenään.

Lisäksi liikuntapalveluilla on soveltavan liikunnan pienvälineitä, joita Vantaan päiväkodit, peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset voivat lainata maksutta 1–2 viikoksi kerrallaan. Lainattavissa on esimerkiksi boccia ja vierityskouru, sisäcurling ja työntimet sekä leijuvat jättimuodot. Lainattavat välineet sopivat esimerkiksi oppilaiden liikuntatuntien sekä koulun omien liikuntatapahtumien järjestämiseen.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:
Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on liikuntapalveluiden hankkimat soveltavan liikunnan välinekokonaisuudet, joita olemme huoltaneet ja korjanneet tarpeen mukaisesti. Välineiden käyttöä seurataan kouluilla, ja tällä hetkellä välineiden määrä on ollut riittävä tarpeisiin nähden. Lisäksi oppilailla voi olla omia henkilökohtaisia apuvälineitä, joita he käyttävät soveltavassa liikunnassa.

Kaupunginhallitus 16.11.2026

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Elina Nykyrille ja 15 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Liitteet:
- allekirjoitettu Elina Nykyrin ja 15 muun valtuutetun aloite esteettömyyden, saavutettavuuden ja soveltavan liikunnan kehittäminen Vantaalla

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kehittämispäällikkö Lauri Majuri, 040 482 5480
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)